

Avdelningen för förnybar energi och internationellt samarbete
Enheten för elcertifikat och ursprungsgarantier

Infrastrukturdepartementet
Energienheten
103 33 Stockholm

Hemställan om ändringar i lag och förordning om ursprungsgarantier

Hemställan i korthet

Med anledning av artikel 19 i det omarbetade förnybartdirektivet (RED II) och industristandarden EN 16325, som är en direkt följd därav, hemställer Energimyndigheten till regeringen om ändring av lag och eller förordning om ursprungsgarantier (UG) på sådant sätt

- att endast sådana anläggningar vars elproduktion mäts och rapporteras i en anslutningspunkt till koncessionspliktigt nät (nätnetto) ges rätt att tilldelas ursprungsgarantier.

Industristandarden EN16325 är mycket lik reglerna för dagens internationella EECS-UG. I och med att det blir obligatoriskt att alla UG följer denna standard blir utfärdande av separata nationella UG inte längre meningsfullt. Därför hemställer Energimyndigheten om

- att alla överförbara UG som utfärdas i Sverige ska uppfylla de krav som ställs för att kunna handlas internationellt.

Vissa aktörer kommer att påverkas negativt av implementeringen av RED II. Direktivet ger dock i artikel 19.2 medlemsstaterna möjlighet att mildra effekterna för vissa marknadsaktörer. Därför hemställer Energimyndigheten om

- att en ny typ av särskilda UG införs som annulleras direkt efter utfärdande och
- att en gräns införs som innebär att elproducenter som har ett säkringsabonnemang om högst 63 ampere och som producerar el vars inmatning kan ske med en effekt om högst 43,5 kilowatt inte ges rätt att tilldelas UG.

Energimyndigheten avser även att göra ändringar i avgiftsstrukturen för ursprungsgarantier (UG). Ökningen av antalet mikroproduktionsanläggningar i UG-systemet har skett i snabb takt men med dagens avgiftsstruktur bidrar dessa anläggningar inte till att täcka kostnaderna för systemet. Detta leder till att myndighetens UG-verksamhet beräknas få negativa utfall under de kommande åren. Idag betalar innehavare av en produktionsanläggning inte någon kontoavgift så länge anläggningen bara tilldelas nationella UG.

Energimyndigheten anser att kontoavgiften bör vara samma som för EECS-konton så länge nationella UG finns kvar. Energimyndigheten hemställer därför om

- att en enhetlig kontoavgift för alla producenter i systemet införs och
- att utfärdandeavgiften höjs och görs enhetlig för alla förekommande typer av UG.

Det är angeläget att förändringarna träder i kraft senast den 30 juni 2021 för att uppfylla kraven på implementering i RED II.

Bakgrund till hemställda ändringar

Den belgiska regionen Flandern blockerar sedan den 13 augusti 2019 ursprungsgarantier från elproduktion i Sverige från import. Skälet till detta är oenighet mellan den Flamländska myndigheten VREG och Energimyndigheten om huruvida mätning i IKN säkerställer tillräcklig trovärdighet för ursprungsgarantierna. Energimyndigheten har dialog med såväl VREG som med EU-kommissionen om blockaden, och förhoppningsvis kan blockaden helt eller delvis avlägsnas inom en snar framtid. Emellertid gäller att Sverige från och med 30 juni 2021 måste uppfylla alla krav som ställs i RED II, inklusive industristandarden för ursprungsgarantier, EN16325. Energimyndigheten ser inga möjligheter att fortsätta på det sätt som sker idag utan att det drabbar svenska elproducenter eller tilliten till systemet. Situationen i Sverige är mer eller mindre unik i EU och därför finns skäl att göra Sveriges regelverk mer i linje med det övriga EU.

Avgifterna för utfärdande av UG kommer att behöva justeras uppåt för att täcka kostnaderna för registerföringen och handläggningen av ansökningar. Dessutom kommer en kontoavgift införas för alla kontohavare. Syftet är att fördela kostnaderna mer proportionerligt med hänsyn till den administrativa bördan. I och med att vi föreslår att alla UG ska omfattas av EECS-regelverket kommer också prisdiskrimineringen av dem som valt att ansluta sig till EECS att upphöra.

Förslag på åtgärder som mildrar effekterna

Särskilda UG för stora egenförbrukare

Det är ovanligt att utfärda UG för elproduktion mätt i IKN. Sverige skiljer sig från andra europeiska länder i det att en stor del av elproduktionen sker i direkt samband med förbrukningen, företrädesvis på pappers- och massabruken. Att elproduktionen på dessa platser mäts före anslutningspunkten till koncessionspliktigt nät är naturligt.

Därför föreslår Energimyndigheten att en specialregel införs för stora elproduktionsanläggningar med stor förbrukning före anslutningspunkt till nätet. Regeln innebär att dessa anläggningar tilldelas UG för hela sin nettoproduktion (dvs med avräkning för intern förbrukning, transformatorförluster, hjälpkraft och liknande) men att dessa UG annulleras automatiskt direkt efter utfärdandet. På så sätt kan producenten erhålla ett annulleringsbevis för den mängd el som förbrukats i anläggningen, utan att kravet på nätnetto för överföringsbara UG överträds. Förfarandet gör också att denna produktion lyfts ur residualmixen, vilket borgar för bättre statistik och eliminerar risken för dubbelräkning.

Det finns idag cirka 35 elproduktionsanläggningar inom pappers- och massaindustrier som producerar mycket el och använder huvuddelen själva. I elproduktionen används nästan uteslutande förnybara bränslen, endast en mindre andel är fossilt. Idag erhåller dessa anläggningar UG för total elproduktion, även för den el som de använder själva. Under 2019 utfärdades det ursprungsgarantier motsvarande 6,6 TWh till elproducenter inom industrin. Införandet av nätnetto skulle medföra att de inte längre kommer att få överföringsbara UG för den egenproducerade el som de använder själva.

Stora egenförbrukare av el behöver i många fall kunna visa upp någon typ av intyg som visar på ursprunget av använd el för miljörevisorer för att erhålla märkningar och miljöcertifieringar. Det kan finnas miljöcertifieringssystem eller liknande som endast accepterar UG för att verifiera elens ursprung.

Effektgräns skyddar mikroproducenter och skapar förutsättning för effektiv förvaltning

Tidsåtgången för den administrativa hanteringen av UG för mikroproducenter står inte i proportion till nyttan för varken dem själva eller systemet. Några exempel på producentens administrativa ansvar är ansökan om godkännande, försäljning av UG, kontohantering, hantering av förändringar (exempelvis vid byte av elleverantör, flytt, skilsmässa och dödsfall).

Mikroproducenter säljer oftast överskottselen till sin elleverantör och det är vanligt att elleverantören kräver att producenten ska ansöka om UG. Det finns en mängd olika typer av avtal på marknaden och den ersättning som en enskild mikroproducent får från sin elleverantör vid försäljningen av UG varierar.

Energimyndigheten vill värna om de mindre producenterna och skapa förutsättningar för effektiv förvaltning. Det kan åstadkommas genom införande av en effektgräns på 43,5 kW. I och med tydlig reglering i lagen hindras elleverantörerna att i fortsättningen ställa krav på elproducenterna att ansöka om UG. En tydlig reglering ger vidare möjlighet att kunna dra sig ur de ingångna avtalen med ombud/elleverantör innan avtalens giltighetstid löpt ut. På det viset slipper mikroproducenter betala avgifter till myndigheten och eventuella ombud, från den stund som regelverket börjat gälla.

Idag står den ursprungsmärkta solexproduktionen för en promille av den totala elproduktionen i Sverige. Ärenden som rör solex utgör dock 97 % av alla ansökningar i systemet. En effektgräns möjliggör att den administrativa hanteringen blir proportionerlig i förhållande till produktionen, både för myndigheten och den enskilda.

En effektgräns på 43,5 kW kommer att utesluta stora delar av solexproduktionen från systemet med ursprungsgarantier. De som även utesluts av en effektgräns kan vara mindre vatten- och vindkraftverk. En effektgräns påverkar dock inte möjligheten att sälja sin överskottsel eftersom det idag är hela 70 % av anläggningarna som inte erhåller ursprungsgarantier och trots det kan sälja sin överskottsel. Eftersom UG ger ett begränsat ekonomiskt värde för anläggningar under 43,5 kW så borde det inte heller påverka investeringsviljan nämnvärt.

Ändrade förutsättningar kan göra det möjligt att återansluta mikroproducenter

Om några år kan det finnas andra förutsättningar som gör det möjligt att ta med mikroproduktionen i systemet utan att ge producenterna en orimlig administrativ börda eller äventyra systemets effektivitet. Införandet av elmarknadshubben skulle kunna skapa förutsättningar för en förenklad administration av UG i och med att mätvärden och anläggningsuppgifter skulle kunna hämtas med hög grad av automatik jämfört med situationen idag.

Övrigt att beakta

Energimyndigheten föreslår att standarden EECS ska gälla för alla UG som avser produktion efter den 30 juni 2021. Administrationen skulle förenklas avsevärt om myndigheten i samband med övergången till EECS, kunde begära att endast de som idag har tilldelning av nationella UG och vill övergå till EECS-UG behöver göra en aktiv handling. Tilldelningen för dem som inte vill övergå till EECS skulle kunna återkallas per automatik. De redan fattade förvaltningsbesluten om att tilldelas nationella UG ska kunna dras tillbaka på ett rättssäkert sätt.

Det kan behöva införas något slag av övergångsregel för en period då båda typerna av UG får användas. Förslagsvis bör nationella UG som har utfärdats till

och med juli 2021 inte få användas alls efter 31 mars 2022, och då inte för något beräkningsår senare än 2021.

Lösningar i hemställen kräver anpassningar av Energimyndighets IT-system. De anläggningar vars effekt inte överstiger 43,5 kW kommer att behöva tas bort från systemet. Då de är relativt många, uppemot 14 000 idag, behövs ett effektivt sätt att göra detta på. Även lösningen med särskilda ursprungsgarantier kräver större ändringar i myndighetens IT-stöd.

För att kunna säkerställa implementering i fas med den internationella utvecklingen och kraven i REDII, behöver Energimyndigheten i samarbete med regeringskansliet planera för en effektiv process framåt innan den 30 juni 2020.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Robert Andréén. Därutöver har chefsjuristen Rikard Janson, avdelningschefen Rémy Kolessar, avdelningschefen Caroline Asserup, enhetschefen Zinaida Kadic samt handläggaren Johan Malinen deltagit i den slutliga handläggningen. Föredragande har varit handläggaren Pernilla Norwald.

Robert Andréén

Pernilla Norwald

